

EESTI

LÄHENEMISKEELD JA SELLE TAOTLEMINE

Kuriteoohvrite abikeskuse ● 6 (Uuendatud 19.10.2023) RIKU brošüürid ja infolehed: riku.fi/oppaat

Lähenemiskeeldu võib taotleda igaüks, kes vajab kaitset enda elu, tervise või vabaduse kaitsmiseks või ahistamise vältimiseks. Lähenemiskeeld keelab keelu saanud isikul kaitset vajava isikuga mistahes moel ühendust võtta või talle läheneda.

Keeld ei tõkesta siiski ühenduse võtmist ametlikel ja eristel põhjustel. Ühenduse võtmine on keelust hoolimata lubatud näiteks ühise lapse ootamatu haigestumise korral. Lähenemiskeeld kehtib kuni aasta ja perisene lähenemiskeeld kuni kolm kuud. Vajaduse korral võib lähenemiskeeldu pikendada.

LÄHENEMISKEELU TAOTLEMISE KULUD

Esimese astme kohus võib määrata riigi varadest tasustatava õigusabilise lähenemiskeeldu taotlejale või isikule, keda keeluga kaitsta soovitakse, kui lähenemiskeeldu aluseks on kahtlus kaitstava isiku elu, tervist või vabadust puudutava kuriteo suhtes. Õigusabilise määramise kaalumisel arvestatakse kahtlustatud kuriteo raskusastet, keeluga kaitstava isiku hetkeolukorda ja muid asjaolusid.

Kui lähenemiskeeldu taotletakse ahistamise tõttu, vastutab taotleja ise võimaliku õigusabilise kulude katmisel eest. Sel juhul tasub uurida võimalusi saada riigi õigusabi, mis on seotud taotleja sissetulekute ja varade ning juhtumi asjaoludega. Kui õigusabilise teenuseid kasutada ei saa, ei pea lähenemiskeeldu taotlemisest loobuma. Tavaliselt menetletakse lähenemiskeeldu seadmist kohtus sedavõrd põhjalikult, et abilise kasutamine ei ole tingimata vajalik.

LÄHENEMISKEELU TAOTLEMINE

Lähenemiskeeldu taotletakse enamasti esimese astme kohtult ja taotlus vaadatakse üldjuhul läbi mõne nädala jooksul. Vajaduse korral võib politsei määrata ajutise ja kohe jõustuva lähenemiskeeldu, mis kehtib seni, kuni esimese astme kohus juhtumit täpsemalt menetleb.

Lähenemiskeeldu saab taotleda üldkujul, laiendatult või periseselt.

- **Üldkujulise lähenemiskeeluga** isik ei või kaitstava isikuga kokku saada ega ka muul moel temaga kontakti võtta ega seda üritada. Kaitstavat isikut ei või ka jälitada ega jälgida.
- **Laiendatud lähenemiskeeld** hõlmab lisaks keeldu viibida teatud aadressi läheduses. Selleks võib olla kaitstava isiku elu- või töökoht. Laiendatud lähenemiskeeldu taotlemine tuleks hoolikalt läbi mõelda juhul, kui taotleja aadress on salajane. Laiendatud lähenemiskeeldu saab tõhustada tehniliselt jälgitud lähenemiskeeluga, kui on vaja tõkestada elu, tervist või vabadust puudutavat tõsist kuritegu. Sellisel juhul võidakse keeldu alla määratud isikule paigaldada näiteks elektrooniline jälgimisvõre ja ta peab kandma kaasas lokaliseerimisseadet, mille alusel kriminaalhooldusasutus keeldu täitmist jälgib.
- **Perisesese lähenemiskeeldu** puhul peab keeldu saanud isik lahkuma ühisest eluasemest hoolimata tema üüri- või omandisuhetest. Perisesese lähenemiskeeldu saab määrata elu, tervist või vabadust puudutava kuriteo või selle ohu vältimiseks, kuid mitte ahistamise korral.

LÄHENEMISKEELU SEADMINE ESIMISE ASTME KOHTUS

Lähenemiskeelu taotlemist käsitletakse kohtumenetluses, kus vaadatakse läbi taotlemist mõjutanud asjaolud ning kuulatakse ära mõlemad pooled ja tunnistajad.

Keelu seadmise aluseks võib olla konkreetne olukord, enda ohukogemus, võimalikud dokumentaalsed tõendid ja tunnistajate ütlused. Toimunud vägivallojuhtum ei ole keelu seadmise ainueldus. Lähenemiskeelu võib määrata ka juhul, kui keelu saav isik kohtusse ei ilmu.

Lähenemiskeeld jõustub kohe määramise hetkest. Keelu rikkumise eest ei saa siiski määrata karistust enne, kui ametiisikud on lähenemiskeelu seadmise asjaomasele isikule teatavaks teinud. Ka keeluga kaitstud isik ei või keelu saanud isikuga ühendust võtta. Asjaosalised ei saa keelu lõppemises ise kokku leppida, vaid keelu tühistamist tuleb taotleda esimese astme kohtult.

LÄHENEMISKEELU RIKKUMINE

Lähenemiskeelu rikkumisest tuleb teavitada politseid. Politsei väljakutsumisel tuleb rääkida ka lähenemiskeelust. Politsei võib vajaduse korral keelu all oleva isiku kaitstava isiku lähedusest eemale viia. Lähenemiskeelu rikkumine on süütegu ja selle eest võidakse määrata trahv või kuni ühe aasta pikkune vangistus.

LÄHENEMISKEELU TAOTLUSE TÄITMINE

Lähenemiskeeldu tuleb taotleda esimese astme kohtust taotluse alusel, mis on kättesaadav veebikeskkonnas oikeus.fi. Taotluse täitmisel tuleb olla hoolikas. Abi võib küsida õigusabiliselt või Kuriteoohvrite abikeskusest, kust antakse tasuta abi taotluse esitamiseks ning tugiisiku kaudu ka kohtuprotsessis osalemiseks.

Taotluses tuleks nimetada ära vähemalt järgmised asjaolud:

- Mis on juhtunud ja kelle poolt ohtu või ahistamist tuntakse?
- Kirjeldus selle kohta, milline oht või ahistamine on esinenud, ning kontaktide sisu kirjeldus.
- Kui kaua ja kui tihti on ahistamine, jälitamine või vägivald toimunud?
- Kas on esitatud kuriteoteade või muul moel politseiga ühendust võetud?
- Kas on pöördutud arsti poole?
- Kas on võetud muid meetmeid ahistamise või ähvardamise lõpetamiseks?
- Kas keegi on näinud pealt olukordi, millele taotluses viidatakse?
- Kas alaealised lapsed on olukordadesse kaasatud?
- Kas ahistamine või kuriteo oht võivad püsida ka tulevikus?
- Kuidas olukord mõjutab tavaelu – hirm, üldine heaolu ja argipäevaolu kulg?
- Laiendatud lähenemiskeelu taotlemisel tuleb selgitada, millistes kohtades end ebatavaliselt tuntakse.
- Kas kaitset taotletakse ainult endale või ka alaealistele lastele?

Taotlusele tuleks lisada ka tõendid, milleks võivad olla:

- kuriteoteated
- arstitõendid või haiguslugude koopiad;
- sotsiaalametniku või turvakodu sissekanded;
- kirjad, meilid, teksti- ja muud sõnumid;
- registreeritud vastuvõetud kõned ja kõnekatsed: arv, aeg ja sisu;
- tunnistajate, nt naabrite, sõprade ja töökaaslaste nähtud ja kuulnud olukorrad

KURITEOOHVRITE ABIKESKUS 116 006

Juristi telefonikonsultatsioon 0800 161 177

RIKUchat (riku.fi/chat)

  /rikosuhripaivystys @rikosuhrin

RIKU
RIKOSUHRIPÄIVYSTYS
VICTIM SUPPORT FINLAND

Tegevust toetab justiitsministeerium:

 OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

RIKU pakub tasuta abi kuriteoohvritele, nende lähedastele ja kriminaalasjade tunnistajatele üle kogu Soome seitsmes piirkondlikus büroos ja 31 teeninduspunktis. Kõik teenused ja kontaktandmed: riku.fi

